

De nasjonale forskningsetiske komiteene

Vår ref.
23/01869-4

Deres ref.
2023/62

Dato
15.08.2023

NMBUs hørings svar - Forskningsetiske retningslinjer for naturvitenskap og teknologi

NMBU takker for muligheten til å gi innspill til revidering av Forskningsetiske retningslinjer for naturvitenskap og teknologi.

NMBU ønsker å gi NENT honnør for arbeidet, de reviderte retningslinjene er gode og vi ser ikke noen viktige utelatelse. Vi gir i det følgende noen mindre innspill, strukturert etter disposisjonen i dokumentet.

Innledning

Innledningen er utvidet fra eksisterende retningslinjer, noe vi ser på som nyttig og en god endring for forskerne. Vi foreslår imidlertid at denne innledningen samkjøres noe mer med tilsvarende innledning i retningslinjene for andre fagområder. For eksempel er beskrivelsen av hva forskningsetikk er noe ulik her sammenliknet med NESH sine retningslinjer. NMBU er et universitet med mye tverrfaglig forskning. Vi vil se på enda mer samordning mellom NENT og NESH som positivt.

I siste avsnitt i innledningen, under overskriften *Etikk og jus* foreslår vi at dere nevner de mest sentrale lovene av betydning for forskningsetikken. I setningen «*Samtidig er det avgjørende at etikk ikke er det samme som jus.*» foreslår vi ordet avgjørende erstattes med «*viktig å understreke*».

Retningslinjer

I forslaget er det lagt inn korte innledninger for hver underoverskrift (i kursiv). Tekstene framstår som en kombinasjon av innledninger og oppsummeringer. Slik de nå er skrevet gjør de dokumentet noe tungt og komplisert å lese og gir en del repetisjon. Et innspill fra oss er å holde disse tekstene til svært korte innledninger, eventuelt vurdere å kutte dem helt, og heller la de 22 punktene i retningslinjene være oppsummeringen.

Punkt 2 *Forskningen har et ansvar for å bidra til den offentlige samtalen, er plassert under Forskningens rolle i samfunnet, og skilt fra punkt 21 og 22 om forskningsformidling. I realiteten vil deltakelse i den offentlige samtalen og forskningsformidling gli over i hverandre, og vi ser det som unaturlig å dele opp slik det er gjort.*

Punkt 5 *Forskeren har ansvar for å utøve redelig, åpen og etterrettelig forskning av god kvalitet, og forskningsinstitusjonen og finansistene skal tilrettelegge for slik praksis, er justert en del fra eksisterende retningslinjer. Det er mye gode innholdsmessige justeringer og viktige punkter som beskrives. Teksten er imidlertid blitt litt for mangfoldig og komplisert å lese, slik vi ser det. Teksten kan med fordel enten deles opp i flere punkter eller struktureres litt tydeligere. En mulighet dere kan vurdere er å skille ut åpenhet i forskning som et eget punkt (6).*

Under punkt 7 *Forskeren skal i sin forskningsvirksomhet følge nasjonale og internasjonale reguleringer fastsatt for å ivareta etiske og sikkerhetsmessige hensyn, står setningen:*

«Forskeren skal informere finansierende institusjoner om eventuelt avvikende etiske eller sikkerhetsmessige standarder i de landene der forskningen utføres.»

Vi forstår ikke hva det innebærer, og setningen kan leses på en måte som ville vært svært vanskelig for forskere å gjennomføre. Ved en eventuell justering av teksten her kan det være nyttig å se til de nye retningslinjene for ansvarlig internasjonalt samarbeid, som KD lanserte 14. august.

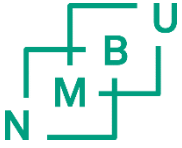
Til punkt 13 *Forskeren skal sikre personvernet til forskningsdeltakerne, ønsker vi å spille inn at dette er et område med mye juss og bindende normer i GDPR og personopplysningsloven. Som mange andre universiteter bruker NMBU Sikt og har faste saksbehandlingsprosedyrer for vurdering av prosjektenes lovlighet i henhold til personvernregelverket. Selv om skillet mellom forskningsetikk og personvernlovgivning kan være noenlunde tydelig for spesialister, er det ofte ikke tilfelle for enkeltforskeren. Det er viktig å gjøre det vi kan for å hjelpe forskerne på dette krevende feltet, og vi oppfordrer dere til å gjøre en grundig vurdering av hvordan dette presenteres, bruken av formuleringer og begreper, hvordan dere beskriver grenseflatene mot personvernregelverket, og selvfølgelig at teksten er i tråd med regelverket.*

Til punkt 21d om forskningsformidling: *«forskningsinstitusjonene må verne om forskernes ytringsfrihet og akademiske frihet, og støtte forskere som utsettes for reaksjoner på grunn av deres formidling», vi foreslår å legge til «og forskning».* Reaksjoner kan gjerne komme på grunn av forskningen, kanskje i større grad enn formidlingen, og det er selvfølgelig et sentralt punkt i beskyttelse av akademisk frihet.

Vennlig hilsen

Siri Fjellheim
Rektor

Finn-Arne Weltzien
Prorektor for forskning

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Kopi til: FIE - Forskning, innovasjon og eksternt samarbeid v/Solveig Fossum-Raunehaug, FIE - Forskning, innovasjon og eksternt samarbeid v/Ingrid Roxrud

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
De nasjonale forskningsetiske komiteene			